

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни

**«СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ»**

*(для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання
спеціальностей 051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування,
076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,
275 – Транспортні технології)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та практичних занять із навчальної дисципліни «Сутність та основні форми зовнішньоекономічної діяльності фірми» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання спеціальностей 051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування, 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 275 – Транспортні технології) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. М. С. Наумов. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 47 с.

Укладач М. С. Наумов

Рецензент

І. А. Островський, кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою економічної теорії та міжнародної економіки, протокол № 10 від 23 травня 2019 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності..	5
Тема 1 Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.....	5
Тема 2 Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.....	12
Змістовий модуль 2 Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності фірми.....	18
Тема 3 Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.....	18
Тема 4 Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.	22
Тема 5 Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.....	31
Змістовий модуль 3 Особливості зовнішньоекономічної діяльності фірми.	35
Тема 6 Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.....	35
Тема 7 Основні види зовнішньоторговельних операцій.....	38
Тема 8 Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.....	43
Теми контрольних робіт.....	46
Список рекомендованих джерел.....	47

ВСТУП

Економіка світового господарства забезпечила підприємствам більший, ніж будь-коли, доступ до ринків усього світу. Товари продаються у ширшому ряді країн, у більших обсягах і різноманітті. Вихід підприємства на зовнішні ринки сприяє пристосуванню економіки до системи світогосподарських відносин, формуванню економіки відкритого типу. Саме тому розвиток зовнішньоекономічної діяльності фірми є вагомим чинником підвищення ефективності господарської діяльності як на мікро-, так і на макрорівні.

Але зі зростанням обсягів і складності міжнародних торгових відносин, зростає й можливість виникнення непорозумінь та витратних спорів. У таких умовах створення вискоєфективного механізму функціонування зовнішньої економіки України потребує належної підготовки спеціалістів у цій галузі. Дисципліна «Сутність та основні форми зовнішньоекономічної діяльності фірми» – це професійно орієнтована дисципліна, яка є підґрунтям для формування системи теоретичних знань і професійних навичок майбутніх фахівців у сфері економіки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами.

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності, набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності у різних сферах діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є з'ясування специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі; вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств; дослідження методів оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; розуміння специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; ознайомлення з основними процедурами щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів; вивчення методів і способів визначення ефективності укладених угод і зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

На знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Сутність та основні форми зовнішньоекономічної діяльності фірми», спираються такі предмети, як «Митне та валютне регулювання» та «Організація, техніка підготовки та виконання зовнішньоекономічних контактів».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1 Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки

План практичного заняття

1. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Характеристика митних режимів.
3. Причини розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
4. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
5. Поняття суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Основні терміни

Безмитна торгівля, відмова на користь держави, вільна митна зона, експорт, знищення або руйнування, зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, меркантилізм, митний склад, парадокс Леонтьєва, переробка за межами митної території, переробка на митній території, принцип верховенства закону, принцип еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів, принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва, принцип суверенітету народу України, принцип юридичної рівності і недискримінації, реекспорт, реімпорт, теорема Хекшера-Оліна, теорія абсолютних переваг А. Сміта, теорія ефекту масштабу, теорія життєвого циклу товару, теорія реверсу попиту, теорія перехресного попиту, теорія порівняльних переваг Д. Рикардо, теорія технологічного розриву, тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, транзит.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення зовнішньоекономічної діяльності.
2. Назвіть основні види зовнішньоекономічної діяльності.
3. Охарактеризуйте митні режими.
4. Розкрийте сутність основних теорій зовнішньоекономічної діяльності.
5. Назвіть принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
6. Поясніть, хто може бути суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тести

1 Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України:

- а) *принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) *принцип верховенства закону;*

- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

2. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає в обов'язку України неухильно виконувати всі договори і зобов'язання України в галузі міжнародних економічних відносин:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

3. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

4. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснювати її в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законами України:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

5. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає в обов'язку додержувати при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

6. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

7. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у рівності перед законом всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

8. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у забороні будь-яких, крім передбачених Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», дій держави, результатом яких є обмеження прав і дискримінація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також іноземних суб'єктів господарської діяльності за формами власності, місцем розташування та іншими ознаками:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

9. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у неприпустимості обмежувальної діяльності з боку будь-яких її суб'єктів, крім випадків, передбачених Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність»:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

10. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

11. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) принцип верховенства закону;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

12. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у тому, що Україна як держава забезпечує рівний захист інтересів всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності на її території згідно з законами України:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

13. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у тому, що Україна як держава здійснює рівний захист всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*

- б) захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

14. Який принцип здійснення зовнішньоекономічної діяльності полягає у тому, що Україна як держава здійснює захист державних інтересів України як на її території, так і за її межами лише відповідно до законів України, умов підписаних нею міжнародних договорів та норм міжнародного права:

- а) принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;*
- б) захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;*
- в) принцип юридичної рівності і недискримінації;*
- г) принцип суверенітету народу України?*

15. Відповідно до якої теорії держава має обмежувати імпорт та стимулювати експорт для збільшення багатства країни у вигляді золота і срібла:

- а) теорія абсолютних переваг А. Сміта;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорема Хекшера-Оліна;*
- г) меркантилізм?*

16. Відповідно до якої теорії країни експортують ті товари, які вони виробляють з меншими витратами та імпортують ті товари, що продукуються іншими країнами з меншими витратами:

- а) теорія абсолютних переваг А. Сміта;*
- б) теорія порівняльних переваг Д. Рикардо;*
- в) теорема Хекшера-Оліна;*
- г) правильної відповіді немає?*

17. Відповідно до якої теорії міжнародна торгівля буде взаємовигідною для обох країн (незалежно від того, чи є виробництво в одній з них абсолютно ефективнішим, ніж в іншій), якщо країни спеціалізуються на виробництві тих товарів, які вони можуть виробляти з відносно нижчими витратами порівняно з іншими країнами:

- а) теорія абсолютних переваг А. Сміта;*
- б) теорія порівняльних переваг Д. Рикардо;*
- в) теорема Хекшера-Оліна;*
- г) правильної відповіді немає?*

18. Відповідно до якої теорії країна експортуватиме той товар, для виробництва якого інтенсивно використовується найбільш розповсюджений на її території фактор виробництва:

- а) теорія порівняльних переваг Д. Рикардо;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорія реверсу попиту;*
- г) теорема Хекшера-Оліна?*

19. Відповідно до якої теорії країна у зв'язку з потужним внутрішнім попитом може імпортувати товари, незважаючи на відносно кращу забезпеченість факторами виробництва:

- а) теорія порівняльних переваг Д. Рикардо;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*

- в) теорія реверсу попиту;*
- г) меркантилізм?*

17. Відповідно до якої теорії оптимальний результат експорту може бути досягнутий у тому випадку, коли інша країна матиме структуру попиту подібну до структури попиту країни походження товару:

- а) теорія порівняльних переваг Д. Рикардо;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорія реверсу попиту;*
- г) меркантилізм?*

18. У рамках якої теорії причиною отримання країною монопольної ренти на світовому ринку вважають прорив у певному напрямі науки, техніки або технології, результати якого впроваджені у виробництво?

- а) теорія технологічного розриву;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорія реверсу попиту;*
- г) меркантилізм?*

19. Яка теорія пояснює мотиви і спрямування зовнішньої торгівлі невідповідністю фаз життєвого циклу товарів у різних країнах:

- а) теорія життєвого циклу товару;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорія реверсу попиту;*
- г) меркантилізм?*

20. Представники якої теорії стверджують, що товарообмін між країнами, що володіють приблизно однаковим ресурсним потенціалом, буде вигідним за умов спеціалізації у галузях, яким властивий ефект масового виробництва, оскільки виникає можливість розширити виробництво і знизити витрати:

- а) теорія життєвого циклу товару;*
- б) теорія попиту, що перетинається;*
- в) теорія реверсу попиту;*
- г) теорія ефекту масштабу?*

21. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України:

- а) імпорту (випуск для вільного обігу);*
- б) реімпорту;*
- в) експорту (остаточне вивезення);*
- г) реекспорту.*

22. Митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) імпорту (випуск для вільного обігу);*

- б) реімпорт;*
- в) експорт (остаточне вивезення);*
- г) реекспорт.*

23. Митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення:

- а) імпорт (випуск для вільного обігу);*
- б) реімпорт;*
- в) експорт (остаточне вивезення);*
- г) реекспорт.*

24. Митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) імпорт (випуск для вільного обігу);*
- б) реімпорт;*
- в) експорт (остаточне вивезення);*
- г) реекспорт.*

25. Митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) транзит;*
- б) тимчасове ввезення;*
- в) тимчасове вивезення;*
- г) митний склад.*

26. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання:

- а) транзит;*
- б) тимчасове ввезення;*
- в) тимчасове вивезення;*
- г) митний склад.*

27. Митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання:

- а) транзит;*

- б) тимчасове ввезення;*
- в) тимчасове вивезення;*
- г) митний склад.*

28. Митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) транзит;*
- б) тимчасове ввезення;*
- в) тимчасове вивезення;*
- г) митний склад.*

29. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) переробка на митній території;*
- г) переробка за межами митної території.*

30. Митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) переробка на митній території;*
- г) переробка за межами митної території.*

31. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) переробка на митній території;*
- г) переробка за межами митної території.*

32. Митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території

України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) переробка на митній території;*
- г) переробка за межами митної території.*

33. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) знищення або руйнування;*
- г) відмова на користь держави.*

34. Митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь:

- а) вільна митна зона;*
- б) безмитна торгівля;*
- в) знищення або руйнування;*
- г) відмова на користь держави.*

Задача

Функції попиту та пропозиції на внутрішньому ринку країни мають вигляд: $Q_D = 18 - P$ та $Q_S = 2P - 6$. Проаналізуйте наслідки зовнішньоекономічної діяльності для національних виробників, споживачів та країни в цілому, якщо ціна на світовому ринку складає 10 грошових одиниць.

Тема 2 Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

План практичного заняття

1. Зовнішньоекономічна політика держави.
2. Основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни.
4. Аналіз та оцінка сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України.

Основні терміни

Генеральна торгівля, експорт на душу населення, експортна квота, географічна структура експорт, географічна структура імпорту,

зовнішньоторговельний оборот, імпорту на душу населення, імпортуна квота, індекс умов торгівлі, індекс диверсифікації експорту, індекс концентрації експорту, індекс чистої торгівлі, коефіцієнт покриття імпорту експортом, платіжний баланс, протекціонізм, сальдо торговельного балансу, товарна структура експорту, фритредерство.

Питання і завдання для самоконтролю

- 1 Поясніть необхідність державного втручання в економіку
- 2 Охарактеризуйте основні типи зовнішньоторговельної політики держави
- 3 Назвіть та охарактеризуйте основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Визначте їх хронологічні рамки
- 4 Розкрийте сутність основних показників розвитку зовнішньоекономічної діяльності
- 5 Дайте характеристику основних тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Тести

- 1 Як називається політика держави, що має на меті лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення вільного доступу на національний ринок товарів, капіталів, робочої сили тощо?
 - а) політика вільної торгівлі;
 - б) протекціонізм;
 - в) націоналізм;
 - г) правильної відповіді немає.
- 2 На якому етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні відбулась ліквідація державної монополії на зовнішню торгівлю?
 - а) перший етап – радянський;
 - б) другий етап – період перебудови;
 - в) третій етап – етап незалежності;
 - г) правильної відповіді немає.
- 3 Як називається політика держави, спрямована на захист національної економіки від іноземної конкуренції?
 - а) політика вільної торгівлі;
 - б) протекціонізм;
 - в) націоналізм;
 - г) правильної відповіді немає.
- 4 На якому етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні підприємства не мали права самостійно виходити на зовнішні ринки?
 - а) перший етап – радянський;
 - б) другий етап – період перебудови;
 - в) третій етап – етап незалежності;
 - г) правильної відповіді немає.

5 На якому етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні зовнішньоекономічну діяльність стали розглядати як важливий фактор економічного зростання?

- а) перший етап – радянський;*
- б) другий етап – період перебудови;*
- в) третій етап – етап незалежності;*
- г) правильної відповіді немає.*

6. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни являє собою обсяг вивезених товарів, робіт, послуг, результатів інтелектуальної діяльності, в тому рахунку виключних прав на них, з митної території країни за кордон без зобов'язання їх зворотного ввезення:

- а) обсяг експорту;*
- б) обсяг імпорту;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

7. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни являє собою обсяг ввезених товарів, робіт, послуг, результатів інтелектуальної діяльності, в тому рахунку виняткових прав на них, на митну територію країни з-за кордону без зобов'язання про зворотне вивезення:

- а) обсяг експорту;*
- б) обсяг імпорту;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

8. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як сукупний обсяг експорту та імпорту за визначений період часу (як правило за рік):

- а) генеральна торгівля;*
- б) коефіцієнт покриття імпорту експортом;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

9. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як різниця між вартістю експорту та імпорту:

- а) обсяг експорту;*
- б) обсяг імпорту;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

10. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як сума вартості зовнішньоторговельного обороту та вартості транзитних товарів:

- а) генеральна торгівля;*
- б) коефіцієнт покриття імпорту експортом;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

11. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни визначається як відношення доходів від експорту до витрат на імпорту:

- а) генеральна торгівля;*
- б) коефіцієнт покриття імпорту експортом;*
- в) зовнішньоторговельний оборот;*
- г) зовнішньоторговельне сальдо?*

12. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни показує по кожному з товарів (або товарній групі) рівень перевищення експорту над імпортом (при позитивному значенні індексу) або рівень перевищення імпорту над експортом (при від'ємному значенні індексу):

- а) індекс умов торгівлі;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

13. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни визначається як відношення експортних цін країни до її імпортованих цін:

- а) індекс умов торгівлі;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

14. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як частка імпорту у валовому внутрішньому продукті країни і характеризує рівень залежності країни від імпорту товарів та послуг:

- а) індекс умов торгівлі;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

15. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як частка експорту у валовому внутрішньому продукті країни і характеризує рівень залежності країни від експорту товарів та послуг:

- а) індекс умов торгівлі;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

16. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити розподіл експорту за основними товарними позиціями:

- а) товарна структура експорту;*
- б) географічна структура експорту;*
- в) індекс диверсифікації експорту;*
- г) індекс концентрації експорту?*

17. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити розподіл експорту за групами країн та регіонами:

- а) товарна структура експорту;*
- б) географічна структура експорту;*
- в) індекс диверсифікації експорту;*
- г) індекс концентрації експорту?*

18. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни являє собою індекс відхилення товарної структури експорту країни від структури світового експорту:

- а) товарна структура експорту;*
- б) географічна структура експорту;*
- в) індекс диверсифікації експорту;*
- г) індекс концентрації експорту?*

19. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити, наскільки широкий спектр товарів експортує країна:

- а) товарна структура експорту;*
- б) географічна структура експорту;*
- в) індекс диверсифікації експорту;*
- г) індекс концентрації експорту?*

20. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити розподіл імпорту за основними товарними позиціями:

- а) товарна структура імпорту;*
- б) географічна структура імпорту;*
- в) індекс диверсифікації імпорту;*
- г) індекс концентрації імпорту?*

21. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити розподіл імпорту за групами країн та регіонами:

- а) товарна структура імпорту;*
- б) географічна структура імпорту;*
- в) індекс диверсифікації імпорту;*
- г) індекс концентрації імпорту?*

22. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни являє собою індекс відхилення товарної структури імпорту країни від структури світового імпорту:

- а) товарна структура імпорту;*
- б) географічна структура імпорту;*
- в) індекс диверсифікації імпорту;*
- г) індекс концентрації імпорту?*

23. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни дозволяє оцінити, наскільки широкий спектр товарів імпортує країна:

- а) товарна структура імпорту;*
- б) географічна структура імпорту;*
- в) індекс диверсифікації імпорту;*
- г) індекс концентрації імпорту?*

24. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як відношення обсягу експорту країни у звітному році до кількості населення у країні:

- а) експорт на душу населення;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

25. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як відношення обсягу експорту країни у звітному році до кількості населення у країні:

- а) імпорт на душу населення;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

26. Який показник розвитку зовнішньоекономічного сектора країни розраховується як відношення обсягу зовнішньоторговельного обороту у звітному році до кількості населення у країні:

- а) зовнішньоторговельний оборот на душу населення;*
- б) індекс чистої торгівлі;*
- в) індекс імпоротної залежності країни (імпортна квота);*
- г) індекс експортної залежності (експортна квота)?*

Задача

ВВП України в 2015 році становив 91,03 млрд дол, обсяг експорту – 47,86 млрд дол, обсяг імпорту – 43,04 млрд дол, середня чисельність населення – 42,76 млн осіб. Визначте зовнішньоторговельний оборот України в 2015 році, зовнішньоторговельне сальдо, коефіцієнт покриття імпорту експортом, експортну квоту, імпортну квоту, експорт на душу населення, імпорт на душу населення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ

Тема 3 Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

План практичного заняття

1. Сутність міжнародних розрахунків та способи платежу.
2. Форми міжнародних розрахунків.
3. Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET.

Основні терміни

Аваль, авансовий платіж, акредитив, алонж, банківський переказ, безоборотний індосамент, бенефіціар, бланковий (ордерний) індосамент, вексель, заставний індосамент, іменний (повний) індосамент, індосамент, індосант, індосат, інкасо, міжнародні розрахунки, платіж готівкою, платіж на відкритий рахунок, платіж у кредит, передоручений індосамент, переказний вексель (тратта), простий вексель, ремітент, розрахунковий чек, способи платежу, трасант, трасат, форми платежу, CHIPS, SWIFT, TARGET.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте порівняльну характеристику основних способів платежу.
2. Визначте, які способи платежу більше вигідні експортеру, а які – імпортеру. Поясніть, чому.
3. Охарактеризуйте недокументарні форми розрахунків.
4. Розкрийте механізм використання акредитива та інкасо.
5. Охарактеризуйте платіжні системи SWIFT, CHIPS, TARGET.

Тести

1 Який спосіб платежу передбачає оплату товару під час передання продавцем товаророзпорядчих документів або самого товару покупцю:

- а) *платіж готівкою;*
- б) *авансові перерахунки;*
- в) *платіж у кредит;*
- г) *правильної відповіді немає?*

2 Який спосіб платежу передбачає виплату покупцем погоджених у контракті сум до передання товаророзпорядчих документів і самого товару в розпорядження покупця:

- а) *платіж готівкою;*
- б) *авансові перерахунки;*
- в) *платіж у кредит;*
- г) *правильної відповіді немає?*

3 При використанні якого способу платежу покупець оплачує суму, обумовлену в контракті через певний час після поставки товару:

- а) *платіж готівкою;*

- б) авансові перерахунки;*
- в) платіж у кредит;*
- г) правильної відповіді немає?*

4 Що відноситься до документарних форм розрахунків:

- а) платіж на відкритий рахунок;*
- б) банківський переказ;*
- в) розрахунковий чек;*
- г) акредитив?*

5 Що відноситься до документарних форм розрахунків:

- а) платіж на відкритий рахунок;*
- б) банківський переказ;*
- в) розрахунковий чек;*
- г) інкасо?*

6. Що відноситься до недокументарних форм розрахунків:

- а) акредитив;*
- б) платіж на відкритий рахунок;*
- в) інкасо;*
- г) правильної відповіді немає?*

7. Що відноситься до недокументарних форм розрахунків:

- а) акредитив;*
- б) авансові платежі;*
- в) інкасо;*
- г) правильної відповіді немає?*

8. Що відноситься до недокументарних форм розрахунків:

- а) акредитив;*
- б) банківський переказ;*
- в) інкасо;*
- г) правильної відповіді немає?*

9. Що відноситься до недокументарних форм розрахунків:

- а) акредитив;*
- б) вексель;*
- в) інкасо;*
- г) правильної відповіді немає?*

10. Що відноситься до недокументарних форм розрахунків:

- а) акредитив;*
- б) чек;*
- в) інкасо;*
- г) правильної відповіді немає?*

11. Який вид акредитиву може бути відкликаний чи анульований банком-емітентом у будь-який момент і без попереднього повідомлення бенефіціара:

- а) відзивний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) непідтверджений акредитив;*
- г) підтверджений акредитив?*

12. Який вид акредитиву не може бути відкликаний раніше зазначеного терміну його дії:

- а) відзивний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) непідтверджений акредитив;*
- г) підтверджений акредитив?*

13. Який вид акредитиву передбачає, що авізуючий банк, який бере участь у цій операції, не бере на себе зобов'язання по його виконанню, але він повинен з розумною старанністю перевірити по зовнішніх ознаках дійсність акредитива:

- а) відзивний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) непідтверджений акредитив;*
- г) підтверджений акредитив?*

14. По якому виду акредитиву відповідальність на прохання банка-емітента бере на себе інший банк, що бере участь в операції:

- а) відзивний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) непідтверджений акредитив;*
- г) підтверджений акредитив?*

15. Відповідно до якого акредитиву бенефіціар (перший), тобто особа на користь якої виставлений акредитив, доручає банку робити оплату одному чи декільком бенефіціарам (другим) з цього акредитива цілком чи частково:

- а) револьверний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) переказний акредитив;*
- г) правильної відповіді немає?*

16. Який вид акредитиву поповнюється в міру його використання і в акредитивному дорученні вказується мінімальна сума (квота), нижче якої залишок на акредитиві не повинний скорочуватися і підлягає поповненню:

- а) револьверний акредитив;*
- б) безвідзивний акредитив;*
- в) переказний акредитив;*
- г) правильної відповіді немає?*

17. Як називається передавальний напис на зворотному боці векселя, що засвідчує передачу права на цей цінний папір від однієї особи (індосанта) до іншої (індосата):

- а) алонж;*
- б) індосамент;*
- в) коносамент;*
- г) правильної відповіді немає?*

18. Як називається додатковий аркуш паперу, прикріплений до векселя, на якому здійснюються передаточні надписи, якщо на зворотному боці векселя вони не вміщаються:

- а) алонж;*

- б) індосамент;*
- в) коносамент;*
- г) правильної відповіді немає?*

19. Як називається вексельна порука (зобов'язання, гарантія), надана третьою особою (стороною), котра перебирає на себе обов'язки (повну відповідальність) за зобов'язання, означені у векселі його першим власником перед будь-якою фізичною чи юридичною особою – наступним власником векселя:

- а) алонж;*
- б) індосамент;*
- в) аваль;*
- г) правильної відповіді немає?*

20. У якому індосаменті зазначається особа, якій передається право власності:

- а) іменний (повний) індосамент;*
- б) бланковий (ордерний) індосамент;*
- в) заставний індосамент;*
- г) передоручувальний індосамент?*

21. У якому індосаменті не зазначається особа, якій передається право власності:

- а) іменний (повний) індосамент;*
- б) бланковий (ордерний) індосамент;*
- в) заставний індосамент;*
- г) передоручувальний індосамент?*

22. Який індосамент може використовуватися в кредитних операціях під заставу векселів:

- а) іменний (повний) індосамент;*
- б) бланковий (ордерний) індосамент;*
- в) заставний індосамент;*
- г) передоручувальний індосамент?*

23. Який індосамент може включати застереження про звичайне доручення провести операції з цінним папером:

- а) іменний (повний) індосамент;*
- б) бланковий (ордерний) індосамент;*
- в) заставний індосамент;*
- г) передоручувальний індосамент?*

24. Який індосамент здійснюється із застереженням «без обороту на мене», що знімає відповідальність з векседавця за несплаченим і опротестованим у платежі векселем:

- а) іменний (повний) індосамент;*
- б) бланковий (ордерний) індосамент;*
- в) заставний індосамент;*
- г) безоборотний індосамент?*

25. Як називають особу, на користь якої відкрито акредитив:

- а) бенефіціар;*

б) трасант;

в) трасат;

г) ремітент?

26. Як називають особу, яка переводить свій платіж на іншу особу (видає тратту):

а) бенефіціар;

б) трасант;

в) трасат;

г) ремітент?

27. Як називають особу, яка зазначена як платник за переказним векселем:

а) бенефіціар;

б) трасант;

в) трасат;

г) ремітент?

28. Як називають особу, на яку виписано переказний вексель (тратту) і якій має бути сплачено певну суму грошей за цим векселем:

а) бенефіціар;

б) трасант;

в) трасат;

г) ремітент?

29. Як називають особу, яка робить передатний напис на звороті чеків, векселів та інших цінних паперів і несе солідарну відповідальність за цими цінними паперами:

а) індосант;

б) трасант;

в) трасат;

г) індосат?

30. Як називають особу, якій передаються цінні папери (чеки, векселі тощо) за передатним написом – індосаментом:

а) індосант;

б) трасант;

в) трасат;

г) індосат?

Тема 4 Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

План практичного заняття

1. Зовнішньоторговельна ціна: сутність та класифікація.
2. Цінова політика підприємства.
3. Основні фактори ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності.
4. Способи фіксації цін. Цінові знижки і надбавки.
5. Інкотермс. Правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати.

Основні терміни

Базис ціни, базисна ціна, біржові ціни, валюта платежу, валюта ціни, довідкові ціни, змінні ціни (ціни, що ковзають), зовнішньоторговельна ціна, індикативні ціни, «кон'юнктурна ціна», метод стимулювання комплексних продаж, одиниця виміру ціни, розрахункові ціни, рухомі ціни, «скілінг» (метод «зняття вершків»), спосіб фіксації ціни, «ціна проникнення», тверді ціни, ціни аукціонів, ціни з наступною фіксацією, ціни преїскурантів, ціни пропозицій, ціни ринку, ціни торгів, цінова політика.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть і охарактеризуйте основні цінові та валютні умови контракту.
2. Класифікуйте світові ціни за різними критеріями.
3. Поясніть сутність методів встановлення початкової експортної ціни.
4. Назвіть основні фактори ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності.
5. Охарактеризуйте способи фіксації цін.
6. Поясніть сутність технічних та комерційних виправлень зовнішньоторговельних цін.
7. Охарактеризуйте групи та відповідні їм терміни Інкотермс-2010.

Тести

1 До якого виду відносяться ціни, які публікуються виробниками або їх посередниками та представляють собою цільовий орієнтир для визначення цін фактичних угод, завжди є завищеними й істотно відрізняються від реального рівня світових цін:

- а) довідкові ціни;
- б) ціни преїскурантів;
- в) біржові ціни;
- г) ціни аукціонів?

2 До якого виду відносяться ціни, які спеціально розроблені та надіслані певному колу осіб або опубліковані виробниками ціни можливої реалізації на базисні види товарів масового виробництва:

- а) довідкові ціни;
- б) ціни преїскурантів;
- в) біржові ціни;
- г) ціни аукціонів?

3 До якого виду відносяться ціни продажу товарів, пропозиції або попиту на них на товарних біржах, які переважно відображають реальні цінові параметри угод:

- а) довідкові ціни;
- б) ціни преїскурантів;
- в) біржові ціни;
- г) ціни аукціонів?

4 До якого виду відносяться ціни, що фіксують умови продажу відповідно до найвищої пропозиції ціни покупцями у певний момент та у конкретному місці:

- а) довідкові ціни;*
- б) ціни преїскурантів;*
- в) біржові ціни;*
- г) ціни аукціонів?*

5. До якого виду відносяться ціни, що встановлюються виробниками без погодження з споживачами, але пов'язуються з істотними умовами угод (наприклад, базисними умовами, термінами поставок, валютою тощо), а отже є дещо більшими від реального рівня світової ціни на товар (ніж довідкові, або ціни преїскурантні, каталогів та проспектів). і не відображають в достатній мірі інтереси покупця й відрізняються від рівня цін фактичних угод:

- а) ціни пропозицій;*
- б) ціни торгів;*
- в) розрахункові ціни;*
- г) ціни ринку?*

6. До якого виду відносяться ціни, що застосовуються у контрактах на нестандартне обладнання, яке виробляється, як правило, за індивідуальними замовленнями, і розраховуються та обґрунтовуються постачальником для кожного конкретного замовлення з урахуванням технічних та комерційних умов конкретного контракту:

- а) ціни пропозицій;*
- б) ціни торгів;*
- в) розрахункові ціни;*
- г) ціни ринку?*

7. До якого виду відносяться ціни, що використовуються при спеціалізованій формі міжнародної торгівлі, яка основана на видачі замовлення на поставку товарів або спорудження якого-небудь об'єкту по раніше оголошених умовах, що передбачають конкурентну боротьбу з боку фірм-продавців з метою забезпечення найбільш вигідних умов угоди для їх організатора:

- а) ціни пропозицій;*
- б) ціни торгів;*
- в) розрахункові ціни;*
- г) ціни ринку?*

8. До якого виду відносяться ціни, за якими ведеться торгівля на конкретному національному чи регіональному ринку, а їх урахування в маркетинговій стратегії є ключовим для прийняття рішення щодо виходу на конкретний ринок, вибору цінової політики фірми:

- а) ціни пропозицій;*
- б) ціни торгів;*
- в) розрахункові ціни;*
- г) ціни ринку?*

9. Як називається ціна виробу, яка береться за основу при встановленні зовнішньоторговельної ціни даної продукції:

- а) базисна ціна;*
- б) індикативна ціна;*
- в) правильної відповіді немає?*

9. Як називається ціна на товар, яка відповідає цінам, що склалися чи складаються на відповідний товар на ринку експорту або імпорту на момент здійснення експортної (імпортної) операції з урахуванням умов поставки та умов здійснення розрахунків, визначених згідно з законодавством:

- а) базисна ціна;*
- б) індикативна ціна;*
- в) правильної відповіді немає?*

11. Яку назву має метод ціноутворення, коли встановлюється завищена ціна на новий, унікальний чи удосконалений товар:

- а) скілінг (метод «зняття вершків»);*
- б) кон'юнктурна ціна;*
- в) ціна проникнення;*
- г) метод стимулювання комплексного продажу?*

12. Який метод ціноутворення застосовується для ринку, вже забезпеченого даним товаром, причому для збереження своєї ринкової ніші можливе сполучення підвищення (сигнал поліпшення якості) або зниження (сигнал зниження витрат) цін:

- а) скілінг (метод «зняття вершків»);*
- б) кон'юнктурна ціна;*
- в) ціна проникнення;*
- г) метод стимулювання комплексного продажу?*

13. Який метод ціноутворення застосовується для виходу на новий ринок з наявністю конкуренції та дозволяє завоювати стартову ринкову нішу:

- а) скілінг (метод «зняття вершків»);*
- б) кон'юнктурна ціна;*
- в) ціна проникнення;*
- г) метод стимулювання комплексного продажу?*

14. Який метод ціноутворення полягає у тому, що перші екземпляри реалізуються за заниженими цінами в рекламних цілях, а великі масиви продукції збуваються по більш високих величинах:

- а) скілінг (метод «зняття вершків»);*
- б) кон'юнктурна ціна;*
- в) ціна проникнення;*
- г) метод стимулювання комплексного продажу?*

15. Які ціни визначаються у момент підписання контракту, але можуть коригуватися залежно від динаміки ринкових цін на відповідні товари:

- а) тверді ціни;*
- б) рухомі ціни;*
- в) ціни з наступною фіксацією;*
- г) ціни, що ковзають?*

16. Які ціни встановлюються тоді, коли об'єктом контракту є товари з тривалим терміном створення та залежать не тільки від динаміки ринкових цін, а й від якості кінцевих виробів (наприклад, металів чи хімікатів з урахуванням корисних та небажаних домішок):

- а) тверді ціни;*
- б) рухомі ціни;*
- в) ціни з наступною фіксацією;*
- г) ціни, що ковзають?*

17. Які ціни використовуються тоді, коли у контрактах ідеться не просто про товари з тривалим терміном створення, а з композитним визначенням ціни:

- а) тверді ціни;*
- б) рухомі ціни;*
- в) ціни з наступною фіксацією;*
- г) ціни, що ковзають?*

18. Яку назву мають ціни, які встановлюються у момент підписання контракту та не змінюються протягом терміну виконання контракту:

- а) тверді ціни;*
- б) рухомі ціни;*
- в) ціни з наступною фіксацією;*
- г) ціни, що ковзають?*

19. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться споживчі властивості товару:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

20. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відноситься наявність сталих міжнародних товаропотоків:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

21. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться досвід та комерційні знання контрагентів:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

22. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відноситься наявність у контрагентів технічних засобів реалізації угоди:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

23. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться здатності організовувати підтримку зовнішньоекономічної діяльності під час митного очищення:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

24. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться фактори, пов'язані з валютними коливаннями:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

25. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відноситься фактори, пов'язані з поточною зміною обсягів виробництва та споживання, що змінюють співвідношення основних ринкових сил:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

26. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відноситься цінова політика конкурентів:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

27. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться заходи державного регулювання та контролю за цінами:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

28. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відноситься рівень інфляції:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) економічні фактори?*

29. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться стихійні лиха:

- а) об'єктивні фактори;*
- б) суб'єктивні фактори;*
- в) кон'юнктурні фактори;*
- г) позаекономічні фактори?*

30. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться збройні конфлікти:

- а) об'єктивні фактори;
- б) суб'єктивні фактори;
- в) кон'юнктурні фактори;
- г) позаекономічні фактори?

31. До якої групи факторів ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності відносяться техногенні події:

- а) об'єктивні фактори;
- б) суб'єктивні фактори;
- в) кон'юнктурні фактори;
- г) позаекономічні фактори?

32. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать виправлення на техніко-економічні відмінності, що враховують різницю параметрів кінцевої продукції чи використаних ресурсів при порівнянні даного товару і товару-аналога (розходження в ефективності ресурсів, їхній екологічності тощо):

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

33. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать виправлення на комплектацію, коли товар по-різному забезпечений необхідними елементами чи вузлами:

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

34. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать експлуатаційні виправлення, коли в ціні враховується стійкість до різних форм впливу зовнішнього середовища (температура, вологість і тощо):

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

35. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належить приведення до єдиних умов постачання, коли, наприклад, долається різниця між цінами FOB (експортної) і CIF (імпортної):

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

36. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать виправлення за підсумками додаткових погоджень:

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

37. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать виправлення на період постачання товару, які можливі протягом часу доставки продукції споживачу:

- а) технічні виправлення;

- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

38. До яких виправлень зовнішньоекономічних цін належать виправлення на умови платежу, якщо оплата здійснюється повністю, в розстрочку, чеком чи векселем тощо:

- а) технічні виправлення;
- б) економічні виправлення;
- в) правильної відповіді немає?

39. Яка умова «Інкотермс-2010» передбачає, що продавець виконав свої зобов'язання з доставки товару в момент його передання покупцеві або уповноваженій ним особі зі свого підприємства або складу?

- а) *EXW*;
- б) *FOB*;
- в) *FAS*;
- г) *FCA*.

40. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець виконав свої зобов'язання щодо поставки товару в момент передавання очищеного для експорту товару перевізнику, якого вказав покупець, у названому місці або пункті?

- а) *EXW*;
- б) *FOB*;
- в) *FAS*;
- г) *FCA*.

41. Яка умова «Інкотермс-2010» передбачає, що продавець виконав свої зобов'язання щодо доставки товару в момент, коли товари розміщені «вздовж судна», тобто на причалі або на баржах-ліхтерах у вказаному порту відвантаження?

- а) *EXW*;
- б) *FOB*;
- в) *FAS*;
- г) *FCA*.

42. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець виконав свої зобов'язання щодо поставки товару в момент, коли останній перетнув борт судна в узгодженому сторонами порту відвантаження (продавець при цьому повинен забезпечити очищення товару для експорту)?

- а) *EXW*;
- б) *FOB*;
- в) *FAS*;
- г) *FCA*.

43. Яка умова «Інкотермс-2010» передбачає, що продавець має сплатити всі витрати, пов'язані з транспортуванням вантажу в зазначений пункт призначення (у тому числі повинен забезпечити вільний вивіз вантажу зі своєї країни, тобто сплатити всі митні збори), а ризик втрати або пошкодження товару переходить з продавця на покупця в момент перетинання вантажу борту судна?

- а) *CFR*;

- б) *CIF*;
- в) *CPT*;
- г) *CIP*.

44. Яка умова «Інкотермс-2010» передбачає, що продавець має сплатити всі витрати, пов'язані з транспортуванням вантажу в зазначений пункт призначення (у тому числі повинен забезпечити вільний вивіз вантажу зі своєї країни, тобто сплатити всі митні збори, а також повинен застрахувати вантаж від ризику пошкодження або втрати в процесі транспортування)?

- а) *CFR*;
- б) *CIF*;
- в) *CPT*;
- г) *CIP*.

45. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець оплачує вартість перевезення вантажу в зазначений пункт призначення, а ризик втрати або пошкодження товару так само, як і всі додаткові витрати, що виникають після передання товару перевізникові, переходять до покупця в момент прийняття вантажу перевізником?

- а) *CFR*;
- б) *CIF*;
- в) *CPT*;
- г) *CIP*.

46. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець зобов'язаний оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до названого пункту призначення, у тому числі забезпечити страхування від ризиків втрати й ушкодження товару під час перевезення на користь покупця?

- а) *CFR*;
- б) *CIF*;
- в) *CPT*;
- г) *CIP*.

47. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець виконав свої зобов'язання тоді, коли товар, випущений в митному режимі експорту, доставлений ним в погоджений термінал вказаного місця призначення?

- а) *DAP*;
- б) *DAT*;
- в) *DDP*;
- г) *правильної відповіді немає*.

48. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець виконав своє зобов'язання щодо поставки, коли він надав покупцеві товар, готовий до розвантаження з транспортного засобу, що прибув в погоджене місце призначення?

- а) *DAP*;
- б) *DAT*;
- в) *DDP*;
- г) *правильної відповіді немає*.

49. Яка умова «Інкотермс-2010» означає, що продавець зобов'язаний нести усі витрати і ризики, пов'язані з транспортуванням товару, включаючи (де це знадобиться) будь-які імпортні збори в країні призначення?

а) *DAP*;

б) *DAT*;

в) *DDP*;

г) *правильної відповіді немає*.

Визначте ціни експортної продукції (євро) за умовами EXW, FOB, CIF та DDP, якщо вартість вантажу 38,76 тис. євро, перевезення від складу до порту експортера 0,03 тис. євро, перевезення від порту до складу імпортера 0,05 тис. євро, митне оформлення експорту 0,1 тис. євро, імпортне мито і митне оформлення в порту імпортера 1,36 тис. євро, навантажувально-розвантажувальні роботи в порту експортера 0,13 тис. євро, навантажувально-розвантажувальні роботи в порту імпортера 0,14 тис. євро, фрахт до порту призначення вантажу 4,11 тис. євро, страхування міжнародного перевезення 6,22 тис. євро.

Тема 5 Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування

План практичного заняття

1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності.
2. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності.

Основні терміни

Виключення ризиків; галузеві ризики; диверсифікація діяльності; зменшення ризиків; інноваційні ризики; інформаційні ризики; комерційні ризики; макроекономічні ризики; маркетингові ризики; передача ризиків; перестрахування; політичні ризики; прийняття ризиків; ризики, пов'язані з вибором іноземного партнера; ризики, пов'язані з вибором країни для здійснення зовнішньоекономічних операцій; ризики, пов'язані з митним регулюванням; ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту; страхова премія, страхова сума; страхове свідоцтво (поліс), страховик, страхові ризики, страхувальник, страхування; транспортні ризики; хеджування.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте ризики, з якими пов'язана зовнішньоекономічна діяльність.
2. Розкрийте сутність можливих видів політики суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо потенційних ризиків.
3. Охарактеризуйте методи зменшення можливих збитків у зовнішньоекономічній діяльності.
4. Розкрийте сутність страхування та хеджування.

Тести

1. Які ризики пов'язані з можливістю виникнення збитків або скорочення розмірів прибутку внаслідок державної політики:

- а) політичні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) комерційні ризики?*

2. Які ризики виникають при неточності в змісті статей контракту:

- а) політичні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) комерційні ризики?*

3. Які ризики виникають в процесі реалізації товарів та послуг суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності:

- а) політичні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) комерційні ризики?*

4. Які ризики пов'язані з просуванням та реалізацією товарів на світових ринках:

- а) політичні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) комерційні ризики?*

5. Які ризики можна розподілити між продавцем та покупцем згідно з Інкотермс-2010:

- а) транспортні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) комерційні ризики?*

6. Які ризики пов'язані з несвоєчасною сертифікацією товарів, неправильним розрахунком митних зборів, акцизу або податку на додану вартість, недотриманням вимог по заповненню митних документів, недотриманням митного законодавства, неправильним вибором транспортних засобів, які не відповідають митним вимогам:

- а) політичні ризики;*
- б) маркетингові ризики;*
- в) ризики, пов'язані з укладанням міжнародного контракту;*
- г) ризики, пов'язані з митним регулюванням?*

7. Який маркетинговий ризик можна оцінити за допомогою таких показників, як розмір світового ринку, динаміка торгівлі товарами, ринкова перспектива, сезонність, світові ціни, потреба в товарі, участь посередників, упаковка, конкуренти, ринкові дослідження, політична ситуація, обмеження на торгівлю, ефективність реклами:

- а) інформаційний маркетинговий ризик;*
- б) інноваційний маркетинговий ризик;*
- в) галузевий маркетинговий ризик;*
- г) правильної відповіді немає?*

8. Який маркетинговий ризик враховує можливі втрати при вкладенні капіталу у виробництво нових товарів та послуг:

- а) інформаційний маркетинговий ризик;*
- б) інноваційний маркетинговий ризик;*
- в) галузевий маркетинговий ризик;*
- г) правильної відповіді немає?*

9. Який маркетинговий ризик передбачає можливі втрати від змін, які відбуваються в конкретній галузі економіки, а отже враховує місце фірми-партнера в даній галузі, аналіз діяльності аналогічних фірм в даній галузі, аналіз діяльності аналогічних фірм в споріднених галузях:

- а) інформаційний маркетинговий ризик;*
- б) інноваційний маркетинговий ризик;*
- в) галузевий маркетинговий ризик;*
- г) правильної відповіді немає?*

10. Який різновид політики суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо потенційних ризиків полягає у відмові від здійснення будь-яких дій, пов'язаних з можливістю появи ризиків:

- а) виключення ризиків;*
- б) прийняття ризиків;*
- в) зменшення ризиків;*
- г) передача ризиків?*

11. Який різновид політики суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо потенційних ризиків полягає у прийнятті відповідальності за проведення зовнішньоекономічної операції та ризику, пов'язані з нею:

- а) виключення ризиків;*
- б) прийняття ризиків;*
- в) зменшення ризиків;*
- г) передача ризиків?*

12. Який різновид політики суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо потенційних ризиків полягає у прийнятті рішень, що дають змогу знизити

рівень витрат від прийнятих ризиків:

- а) виключення ризиків;*
- б) прийняття ризиків;*
- в) зменшення ризиків;*
- г) передача ризиків?*

13. Який різновид політики суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо потенційних ризиків полягає у передачі відповідальності за ризики партнеру або третій особі:

- а) виключення ризиків;*
- б) прийняття ризиків;*
- в) зменшення ризиків;*
- г) передача ризиків?*

14. Який метод зменшення можливих збитків у зовнішньоекономічній діяльності являє собою міжнародні економічні відносини з захисту майнових інтересів суб'єктів господарювання протягом періоду, в якому відбуваються певні події, за рахунок майнових коштів, що формуються зі сплачених ними внесків:

- а) страхування;*
- б) хеджування;*
- в) застосування різних форм і методів розрахунково-кредитних відносин;*
- г) аналіз і прогнозування кон'юнктури на зовнішньому ринку?*

14. Який метод зменшення можливих збитків у зовнішньоекономічній діяльності передбачає використання біржових ф'ючерсних контрактів і опціонів:

- а) страхування;*
- б) хеджування;*
- в) застосування різних форм і методів розрахунково-кредитних відносин;*
- г) аналіз і прогнозування кон'юнктури на зовнішньому ринку?*

15. Юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, яка має державний дозвіл (ліцензію) на проведення операцій страхування, – це:

- а) страховик;*
- б) страхувальник;*
- в) правильної відповіді немає.*

15. Юридична чи фізична особа, яка має страховий інтерес і вступає у взаємини на підставі чинного законодавства або двосторонньої угоди про страхування, – це:

- а) страховик;*
- б) страхувальник;*
- в) правильної відповіді немає.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ

Тема 6 Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

План практичного заняття

1. Мотиви та етапи виходу підприємств на зовнішні ринки.
2. Прямий і непрямий експорт.
3. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки.

Основні терміни

Виробництво за контрактом, експорт, етап глобального маркетингу, етап експортного маркетингу, етап екстенсивного експорту, етап інтенсивного експорту, етап міжнародного маркетингу, етап пробного експорту, ліцензування, непрямий експорт, підприємство спільного володіння, прямий експорт, пряме іноземне інвестування, спільна підприємницька діяльність, управління за контрактом.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Поясніть, що являє собою зовнішньоторговельна операція.
2. Охарактеризуйте мотиви виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Назвіть та поясніть фактори, які стримують підприємства від виходу на зовнішній ринок.
4. Охарактеризуйте етапи виходу підприємства на зовнішній ринок.
5. Назвіть форми виходу підприємства на зовнішній ринок та дайте їх коротке визначення.
6. Поясніть переваги та недоліки прямого й непрямого експорту.
7. Дайте порівняльну характеристику видів спільної підприємницької діяльності.
8. Розкрийте сутність стратегії прямого іноземного інвестування.

Тести

1. На якому етапі виходу підприємства на зовнішній ринок продукція все більш пристосовується до вимог зовнішнього ринку, а маркетингові комунікації набувають міжнародних ознак:

- а) *етап пробного експорту;*
- б) *етап екстенсивного експорту;*
- в) *етап інтенсивного експорту;*
- г) *етап експортного маркетингу?*

2. Який етап виходу на зовнішній ринок характеризується односторонніми спробами підприємства продати закордонному покупцю стандартну вітчизняну продукцію:

- а) *етап пробного експорту;*
- б) *етап екстенсивного експорту;*

- в) етап інтенсивного експорту;*
- г) етап експортного маркетингу?*

3. На якому етапі виходу підприємства на зовнішній ринок підприємство більш не орієнтується на внутрішній ринок, а переймається задоволенням потреб, характерних для споживачів усього світу:

- а) етап експортного маркетингу;*
- б) етап міжнародного маркетингу;*
- в) етап глобального маркетингу;*
- г) правильної відповіді немає?*

4. На якому етапі виходу підприємства на зовнішній ринок відбувається обмеження асортименту найбільш вигідною продукцією по кожному ринку з використанням всіх методів активного маркетингу, зовнішньоекономічні зв'язки все ще залишаються додатком внутрішньоекономічних відносин:

- а) етап пробного експорту;*
- б) етап екстенсивного експорту;*
- в) етап інтенсивного експорту;*
- г) етап експортного маркетингу?*

5. На якому етапі виходу підприємства на зовнішній ринок закордонні ринки починають грати домінуючу роль у формуванні маркетингової концепції даного підприємства:

- а) етап експортного маркетингу;*
- б) етап міжнародного маркетингу;*
- в) етап глобального маркетингу;*
- г) правильної відповіді немає?*

6. На якому етапі виходу підприємства на зовнішній ринок відбувається охоплення незначної кількості ринків без їх сегментації, а експортний асортимент представлений традиційним для даного підприємства набором товарів:

- а) етап пробного експорту;*
- б) етап екстенсивного експорту;*
- в) етап інтенсивного експорту;*
- г) етап експортного маркетингу?*

7. Яка форма виходу підприємства на зовнішній ринок ґрунтується на поєднанні його зусиль із ресурсами комерційних підприємств країни-партнера з метою створення виробничих і маркетингових потужностей:

- а) прямий експорт;*
- б) непрямий експорт;*
- в) спільна підприємницька діяльність;*
- г) пряме іноземне інвестування?*

8. Яка форма виходу підприємства на зовнішній ринок передбачає вкладення капіталу в створення за кордоном власних складальних або виробничих підрозділів, забезпечуючи найбільш повне залучення до зовнішньоекономічної діяльності:

- а) прямий експорт;*
- б) непрямий експорт;*

- в) спільна підприємницька діяльність;*
- г) пряме іноземне інвестування?*

9. Який вид спільної підприємницької діяльності є результатом об'єднання зусиль закордонних і місцевих інвесторів з метою створення місцевого комерційного підприємства, яким вони володіють і управляють спільно?

- а) ліцензування;*
- б) виробництво за контрактом;*
- в) управління за контрактом;*
- г) підприємство спільного володіння.*

10. Який вид спільної підприємницької діяльності передбачає укладання контракту з місцевими виробниками на випуск товару?

- а) ліцензування;*
- б) виробництво за контрактом;*
- в) управління за контрактом;*
- г) підприємство спільного володіння.*

11. Який вид спільної підприємницької діяльності полягає у наданні права на використання виробничого процесу, товарного знаку, патенту, торгового секрету в обмін на грошову винагороду?

- а) ліцензування;*
- б) виробництво за контрактом;*
- в) управління за контрактом;*
- г) підприємство спільного володіння.*

12. Який вид спільної підприємницької діяльності полягає у тому, що підприємство надає закордонному партнеру «ноу-хау» у сфері управління, а той забезпечує необхідний капітал?

- а) ліцензування;*
- б) виробництво за контрактом;*
- в) управління за контрактом;*
- г) підприємство спільного володіння.*

13. Яка форма виходу підприємства на зовнішній ринок є найпростішою:

- а) експорт;*
- б) пряме іноземне інвестування;*
- в) спільна підприємницька діяльність;*
- г) правильної відповіді немає?*

14. Яку назву має експорт, коли підприємство проводить операції самостійно:

- а) прямий експорт;*
- б) непрямий експорт;*
- в) правильної відповіді немає?*

14. Яку назву має експорт, коли підприємство користується послугами посередників:

- а) прямий експорт;*
- б) непрямий експорт;*
- в) правильної відповіді немає?*

Тема 7 Основні види зовнішньоторговельних операцій

План практичного заняття

1. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.
2. Зустрічна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
3. Орендні операції.
4. Сутність міжнародних перевезень та фактори, що впливають на вибір виду транспорту.

Основні терміни

Авансові закупки, агенти повірені, бартерні угоди, безповоротна консигнація, брокери, великомасштабні довгострокові угоди зі зворотною закупкою товарів (бай-бек), викуп застарілої продукції, делькредере, дистриб'ютори, зустрічна торгівля, зустрічні закупки, індект, комісійна винагорода, комісіонери, компенсаційні угоди на комерційній основі, компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва, консигнатори, маклери, короточасні компенсаційні угоди, лізинг, міжнародні перевезення, орендні операції, поворотна консигнація, постачання на комплектацію, прямі компенсаційні угоди, рейтинг, товарообмінні й компенсаційні угоди на безвалютній основі, товарообмінні угоди з тривалим терміном виконання, торговельні агенти-представники, торгово-посередницькі операції, угода про агентство з правом «першої руки», угода про надання монопольного (ексклюзивного) права, угода про просте агентство, угоди з давальницькою сировиною (толінг), хайринг.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення торговельно-посередницьких операцій. Обґрунтуйте переваги та недоліки залучення посередників у здійснення зовнішньоторговельних операцій.
2. Охарактеризуйте посередників у залежності від обсягу їх повноважень.
3. Охарактеризуйте посередників у залежності від їх місця на ринку.
4. Дайте визначення зустрічної торгівлі. Наведіть причини виникнення операцій зустрічної торгівлі та їх переваги.
5. Поясніть сутність товарообмінних та компенсаційних угод на безвалютній основі.
6. Охарактеризуйте компенсаційні угоди на комерційній основі.
7. Розкрийте сутність компенсаційних угод на основі виробничого співробітництва.
8. Дайте визначення та класифікацію орендних операцій. Обґрунтуйте їх переваги.
9. Дайте визначення міжнародних перевезень. Наведіть переваги та недоліки використання кожного виду транспорту в зовнішньоекономічній діяльності.

Тести

1. Хто з посередників допомагає в укладанні контрактів, але не виступає як одна зі сторін в угоді купівлі-продажу:

- а) агенти-представники, брокери, маклери;*
- б) комісiонери, консигнатори;*
- в) агенти повірені;*
- г) дистриб'ютори?*

2. Хто з посередників за дорученням експортера здійснює торговельні операції за його рахунок, але від свого імені:

- а) агенти-представники, брокери, маклери;*
- б) комісiонери, консигнатори;*
- в) агенти повірені;*
- г) дистриб'ютори?*

3. Хто з посередників виконує дії, пов'язані з продажем (найчастіше) чи покупкою товарів, а також з пошуком замовників або виконавців певних послуг на визначеній території в узгоджений період за рахунок і від імені принципала:

- а) агенти-представники, брокери, маклери;*
- б) комісiонери, консигнатори;*
- в) агенти повірені;*
- г) дистриб'ютори?*

4. Хто з посередників здійснює діяльність від свого імені і за власний рахунок, тобто виступає однією зі сторін у договорах як з експортером, так і з імпортером:

- а) агенти-представники, брокери, маклери;*
- б) комісiонери, консигнатори;*
- в) агенти повірені;*
- г) дистриб'ютори?*

5. Сутність якої операції полягає в тому, що експортер доручає посереднику реалізацію товару зі складу останнього протягом встановленого періоду:

- а) операція комісії;*
- б) операція консигнації;*
- в) агентська повірена операція;*
- г) правильної відповіді немає?*

6. Сутність якої операції полягає в тому, що одна сторона, іменована принципалом, доручає іншій стороні, іменованій агентом, виконати дії, пов'язані з продажем (найчастіше) чи покупкою товарів, а також з пошуком замовників або виконавців певних послуг на визначеній території в узгоджений період за рахунок і від імені принципала:

- а) операція комісії;*
- б) операція консигнації;*
- в) агентська повірена операція;*
- г) правильної відповіді немає?*

7. Сутність якої операції полягає в тому, що імпортер доручає посереднику придбати певні товари на зарубіжному ринку:

- а) інде́нт;*
- б) операція консигнації;*
- в) агентська повірена операція;*
- г) правильної відповіді немає?*

8. Як називається гарантія оплати проданого товару, яку надає посередник експортеру:

- а) інде́нт;*
- б) делькредере;*
- в) індосамент;*
- г) правильної відповіді немає?*

9. Яка угода надає право посереднику збувати на обумовленій території певну номенклатуру товарів принципала і одержувати від нього винагороду, але не обмежує прав принципала, який може самостійно або через інших агентів виходити з цими ж товарами на той же ринок без виплати даному посереднику якої-небудь винагороди або компенсації:

- а) угода про просте агентство;*
- б) угода про агентство з правом «першої руки»;*
- в) угода про надання агенту монопольного (ексклюзивного) права;*
- г) правильної відповіді немає?*

10. Відповідно до якої угоди принципал зобов'язаний спочатку запропонувати товар агенту і лише після його відмови може продавати товар на цьому ринку самостійно або через інших посередників без виплати винагороди агенту:

- а) угода про просте агентство;*
- б) угода про агентство з правом «першої руки»;*
- в) угода про надання агенту монопольного (ексклюзивного) права;*
- г) правильної відповіді немає?*

11. Яка угода передбачає, що тільки діючий посередник може продавати товари принципала певної номенклатури на обумовленій території протягом встановленого часу і одержувати за це винагороду, тобто принципал позбавляється права і можливості виходити на цей ринок із товарами визначеної в угоді номенклатури самостійно або через інших агентів:

- а) угода про просте агентство;*
- б) угода про агентство з правом «першої руки»;*
- в) угода про надання агенту монопольного (ексклюзивного) права;*
- г) правильної відповіді немає?*

12. Сутність яких операцій полягає в обміні узгодженої кількості одного товару на інший без використання грошових форм розрахунків:

- а) бартерні угоди;*
- б) прямі компенсаційні угоди;*
- в) товарообмінні угоди з тривалим термінам виконання;*
- г) правильної відповіді немає?*

13. Сутність яких операцій полягає в обміні узгодженої кількості одного товару на інший без використання грошових форм розрахунків:

- а) бартерні угоди;*
- б) прямі компенсаційні угоди;*
- в) товарообмінні угоди з тривалим термінам виконання;*
- г) правильної відповіді немає?*

14. Які операції передбачають взаємну поставку товарів на однакову вартість без розрахунків у грошовій формі, причому у даній угоді беруть участь не два товари, а значно більше:

- а) бартерні угоди;*
- б) прямі компенсаційні угоди;*
- в) товарообмінні угоди з тривалим термінам виконання;*
- г) правильної відповіді немає?*

15. Які операції здійснюються на безвалютній основі шляхом підписання глобальних угод, на підставі яких укладаються окремі угоди:

- а) бартерні угоди;*
- б) прямі компенсаційні угоди;*
- в) товарообмінні угоди з тривалим термінам виконання;*
- г) правильної відповіді немає?*

16. Які угоди містять зобов'язання експортера закупити товари в імпортера, але поставки оплачуються незалежно одна від одної:

- а) короточасні компенсаційні угоди;*
- б) авансові закупки;*
- в) викуп застарілої продукції;*
- г) правильної відповіді немає?*

17. Які угоди являють собою зустрічну угоду, виконану в зворотному порядку, тобто експортер одержує товари у фірми в обмін на її зобов'язання закупити в майбутньому еквівалентний обсяг товарів експортера:

- а) короточасні компенсаційні угоди;*
- б) авансові закупки;*
- в) викуп застарілої продукції;*
- г) правильної відповіді немає?*

18. Які угоди являють собою експорт готової продукції із одночасним зобов'язанням експортера викупити застарілу продукцію у імпортера:

- а) короточасні компенсаційні угоди;*
- б) авансові закупки;*
- в) викуп застарілої продукції;*
- г) правильної відповіді немає?*

19. Які угоди передбачають поставку на умовах кредиту комплектного обладнання, будівництво промислових об'єктів, надання інжинірингових послуг з оплатою надалі зустрічними поставками продукції, виготовленої на цих підприємствах:

- а) великомасштабні довгострокові компенсаційні угоди зі зворотною закупкою товарів на компенсаційній основі товарів (бай-бек);*
- б) постачання на комплектацію;*

в) угоди з давальницькою сировиною (толінг);

г) правильної відповіді немає?

20. Сутність якої угоди полягає в тому, що замовник ставить неодмінною умовою контракту покупку виробником у замовника частини устаткування і приладів для комплектації готової продукції і передає йому заздалегідь складений список таких деталей:

а) великомасштабні довгострокові компенсаційні угоди зі зворотною закупкою товарів на компенсаційній основі товарів (бай-бек);

б) постачання на комплектацію;

в) угоди з давальницькою сировиною (толінг);

г) правильної відповіді немає?

21. Сутність якої угоди полягає в тому, що одна країна, яка володіє ресурсами, але не володіє достатніми виробничими потужностями для їх переробки, відправляє частину даної сировини для переробки в іншу країну і розраховується за це частиною виробленої продукції:

а) великомасштабні довгострокові компенсаційні угоди зі зворотною закупкою товарів на компенсаційній основі товарів (бай-бек);

б) постачання на комплектацію;

в) угоди з давальницькою сировиною (толінг);

г) правильної відповіді немає?

22. Яку назву має короткострокова оренда машин і устаткування без права їх подальшого придбання орендарем:

а) рейтнінг;

б) хайринг;

в) лізинг;

г) правильної відповіді немає?

23. Яку назву має середньострокова оперативна оренда машин або обладнання без права їх продажу у власність орендаря:

а) рейтнінг;

б) хайринг;

в) лізинг;

г) правильної відповіді немає?

24. Яка операція полягає в наданні у виключне користування на визначений строк майна за умови сплати періодичних платежів:

а) рейтнінг;

б) хайринг;

в) лізинг;

г) правильної відповіді немає?

25. Який вид транспорту є найдешевшим, але за його допомогою транспортуються лише нафта, природний газ, хімікати:

а) залізничний транспорт;

б) автомобільний транспорт;

в) водний транспорт;

г) трубопровідний транспорт.

26. Який вид транспорту переважає інші високою доступністю, великою маневреністю і гнучкістю, високою швидкістю доставки вантажу, можливістю використання різних маршрутів і схем доставки, високим збереженням вантажу, можливістю його відправлення маленькими партіями, широким вибором перевізників:

- а) залізничний транспорт;*
- б) автомобільний транспорт;*
- в) водний транспорт;*
- г) трубопровідний транспорт.*

27. Який вид транспорту характеризується такими перевагами, як низька собівартість перевезень на далекі відстані, можливість міжконтинентальних перевезень, висока провізна і пропускна здатність, відсутність капітальних вкладень у будівництво провізних шляхів:

- а) залізничний транспорт;*
- б) автомобільний транспорт;*
- в) водний транспорт;*
- г) трубопровідний транспорт.*

28. Який вид транспорту приваблює низькою собівартістю перевезень, високою провізною і пропускною здатністю та регулярністю, але йому притаманні такі недоліки, як обмежена кількість перевізників, невелика швидкість, великі капітальні вкладення у виробничо-технічну базу, висока матеріалоемність і енергоемність перевезень, низька доступність до кінцевих споживачів, недостатньо високе збереження вантажу:

- а) залізничний транспорт;*
- б) автомобільний транспорт;*
- в) водний транспорт;*
- г) трубопровідний транспорт.*

Тема 8 Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

План практичного заняття

1. Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
2. Аналіз виконання зобов'язань у зовнішньоторгових контрактах.
3. Комплексний аналіз та оцінка виконання зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
4. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

Основні терміни

Інтегральний коефіцієнт ефективності експортно-імпортних операцій, коефіцієнт валютної ефективності експорту, коефіцієнт валютної ефективності імпорту.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте систему показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності.
2. Поясніть методику розрахунку коефіцієнту валютної ефективності експорту.
3. Наведіть формулу, за якою розраховується коефіцієнт валютної ефективності імпорту. Поясніть, при яких значеннях цього коефіцієнту імпортна операція може вважатись ефективною.
4. Поясніть сутність інтегрального коефіцієнту ефективності експортно-імпортних операцій.

Тести

1. Який показник розраховується як відношення доходів від експорту, виражених у іноземній валюті, до витрат на експорт, виражених у національній валюті:
 - а) коефіцієнт валютної ефективності експорту;
 - б) коефіцієнт валютної ефективності імпорту;
 - в) інтегральний коефіцієнт ефективності експортно-імпортних операцій;
 - г) правильної відповіді немає.
2. Який показник розраховується як відношення доходів від імпорту, виражених у національній валюті, до витрат на імпорт, виражених у іноземній валюті:
 - а) коефіцієнт валютної ефективності експорту;
 - б) коефіцієнт валютної ефективності імпорту;
 - в) інтегральний коефіцієнт ефективності експортно-імпортних операцій;
 - г) правильної відповіді немає.
3. Який аспект аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства передбачає оцінку політичних, правових, організаційних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності:
 - а) інституційний аналіз;
 - б) комерційний аналіз (аналіз ринку);
 - в) технічний аналіз;
 - г) економічний аналіз?
4. Який аспект аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства передбачає оцінку існуючої ринкової ситуації (насамперед попиту і цін) та оцінку імовірної зміни кон'юнктури:
 - а) інституційний аналіз;
 - б) комерційний аналіз;
 - в) технічний аналіз;
 - г) економічний аналіз?
5. Який аспект аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства передбачає вивчення сукупності прийомів, що дозволяють

здійснити певну зовнішньоекономічну операцію або реалізувати проект та з'ясувати рівень досконалості технічного супроводження:

- а) інституційний аналіз;*
- б) комерційний аналіз (аналіз ринку);*
- в) технічний аналіз;*
- г) економічний аналіз?*

6. Який аспект аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства відбувається через порівняння витрат і результатів і має за мету визначення користі, яку дістане суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, держава і суспільство у цілому у разі здійснення певного виду зовнішньоекономічної діяльності:

- а) інституційний аналіз;*
- б) комерційний аналіз (аналіз ринку);*
- в) технічний аналіз;*
- г) економічний аналіз?*

7. За результатами якого аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства робиться висновок про вплив певних зовнішньоекономічних операцій та проектів на навколишнє середовище і політику уряду щодо цього:

- а) інституційний аналіз;*
- б) комерційний аналіз (аналіз ринку);*
- в) технічний аналіз;*
- г) екологічний аналіз?*

Задача

Фірма імпортує підакцизні товари на суму 37,21 тис. євро. На внутрішньому ринку товар перепродано на суму 996 тис. грн. Фірма також виконує експортний контракт. Сума витрат на виробництво і експорт продукції склала 898 тис. грн. Ціна експортного товару (на умовах FOB) – 45,32 тис. євро. Курс НБУ – 1 євро : 28,445 7 грн. Визначте коефіцієнти валютної ефективності експорту, імпорту та інтегральної ефективності експортно-імпортних операцій фірми.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(для студентів заочної форми навчання)

1. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності.
2. Зовнішньоекономічний комплекс України.
3. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.
4. Сутність бартерних операцій.
5. Компенсаційні угоди та операції з давальницькою сировиною в ЗЕД.
6. Особливості експортних, імпорتنих, реекспортних і реімпорتنих операцій.
7. Класифікація посередників за їх місцем на ринку.
8. Комісійні та консигнаційні операції в ЗЕД.
9. Агентські угоди. Брокери та дистриб'ютори в ЗЕД.
10. Орендні операції в ЗЕД.
11. Особливості спільного підприємництва в Україні.
12. Основні форми міжнародних перевезень.
13. Основні показники ефективності ЗЕД країни.
14. Основні показники ефективності ЗЕД фірми.
15. Платіжний баланс України, його структура та характеристика.
16. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках.
17. Методи страхування ризиків у ЗЕД. Особливості самострахування.
18. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту.
19. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон: експортно-виробничих, туристсько-рекреаційних, вільних портів, технопарків, технополісів, бізнес-інкубаторів.
20. Законодавчі обмеження щодо співпраці з офшорами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрова І. В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посібник / І. В. Багрова. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 11 січ. 2003 р. № 436–IV. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
3. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / О. П. Гребельник. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 432 с.
4. Дідківський М. І. Зовнішньо-економічна діяльність підприємства : навч. посібник / М. І. Дідківський. – Київ : Знання, 2006. – 463 с.
5. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Г. М. Дроздова. – Київ : ЦУЛ. – 2002. – 172 с.
6. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
7. Кредісов А. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / А. І. Кредісов. – Київ : ВІРА-Р, 1998. – 448 с.
8. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
9. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України [Електронний ресурс] : Закон України від 21 січ. 1994 р. № 3857-XII. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
10. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 23 груд. 1998 р. № 351-XIV. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/351-14>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
11. Про режим іноземного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України від 19 бер. 1996 р. № 93/96-ВР. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>, вільний (дата звернення: 18.06.2019). – Назва з екрана.
12. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навчально-методичний посібник / Л. В. Торгова; О. В. Хитра. – Львів : Новий Світ-2000, 2012. – 512 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації

до організації самостійної роботи та практичних занять
із навчальної дисципліни

**«СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ»**

*(для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання
спеціальностей 051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування,
076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,
275 – Транспортні технології)*

Укладач **НАУМОВ** Максим Сергійович

Відповідальний за випуск *Ю. В. Федотова*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2017, поз. 297М.

Підп. до друку 26.04.2019. Формат 60×84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 2,1.
Тираж 50 пр. Зам. № .

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.